

171 . Sibiu | Punct: Centrul istoric, turnul bisericii catolice și colegiul iezuit |

Anul: 2005

Anul: 2005

Cod RAN: 143469.219

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: exploatare/carieră, tip neprecizat, amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Angel Istrate, Cosmin Roman, Claudia Urduzia

Instituții: SC Damasus SRL Brașov, SC Damasus SRL Brașov, SC Clio Consult SRL Sibiu

Raport

Turnul Bisericii Catolice

În momentul preluării șantierului de către arheologi, lucrările de reabilitare din Piața Mare depășiseră faza cercetărilor arheologice și se lucra la refacerea pietonalului și la instalațiile electrice. Montarea celor din urmă a presupus executarea unor săpături în zona dintre vechiul CEC și Turnul Bisericii Catolice, săpături realizate inițial de constructor. Apariția unor structuri zidite în apropierea clădirii CEC-ului a adus acest sector în atenția arheologilor, care l-au preluat pentru cercetare, împreună cu întreg traseul cablurilor electrice.

Au fost realizate următoarele săpături:

S14: 2 x 1,80 m, la intersecția turnului cu biserica, spre Piața Mare, la 0,35 m de gangul de sub turn. Săpătura s-a oprit la -1,08 m (-2 m față de cota 0 a constructorului), datorită faptului că era traversată în diagonală de o conductă din plastic recentă, cu protecție din nisip și pietriș, care făcea imposibilă investigarea coerentă a zonei. O serie de alte cabluri electrice trec de asemenea pe lângă fundația turnului.

S15: 15,80 x 0,90/4,65 m

S18: casetă cu dimensiunile 2 x 2 m trasată în interiorul turnului, în jumătatea dinspre Piața Mare a acestuia. Ulterior a fost extinsă la toată suprafața.

S 19: săpătura de la colțul clădirii CEC-ului, 3 x 3 m.

Structuri zidite

Zid din piatră care formează un colț la nord de turn

În segmentul dinspre Piața Mică al săpăturii (S 15) a fost descoperit un zid din piatră, pe care îl considerăm a fi un segment din incinta a II-a a Sibiului. Zidul are un traseu N-S, ieșind de sub fundația CEC-ului și parțial de sub turnul bisericii catolice, iar la aproximativ 2 m față de cel din urmă se întoarce în unghi drept spre E. Zidul a fost refolosit într-o primă etapă de către construcțiile din cărămidă prevăzute cu bolți, iar segmentul orientat E-V a fost suprapus de o construcție circulară, realizată de asemenea din cărămidă. După demolarea acestora, segmentul nord-sud a ajuns sub fundația CEC-ului, iar cel E-V a rămas degajat, fiind aproximativ paralel cu turnul bisericii catolice. În această aglomerare de construcții, am considerat o șansă faptul că zidul vechi din piatră a putut fi investigat, chiar și pe un segment extrem de restrâns.

Zidul are o lățime de 1,70 m. Zidăria este realizată din bolovani de piatră de dimensiuni mari și medii, legați cu un mortar destul de friabil, amestecat cu mult pietriș de culoare alb-gălbui. Paramentele exterioare sunt foarte regulate. Talpa fundației se află la -2,48 m în straturi de umplutură, la limita superioară a unui pavaș. Cu 0,30 m mai sus de talpa fundației în zidărie se conturează un orificiu aproximativ pătrat, cu latura de 0,40 m. Acesta are o adâncime de 1,70 m, ceea ce foarte probabil corespunde cu lățimea zidului.

Presupunem că acest orificiu a rămas de la o bârnă ce a fost încastrată în zidărie .

Construcție din cărămidă 1

Numim construcția din cărămidă 1 o casă atașată la colțul nord-vestic al zidului vechi din piatră. Latura de est a acesteia dublează și suprapune parțial latura vestică a zidului din piatră, în vreme ce latura dinspre Piața Mică se dezvoltă independent.

Construcție din cărămidă 2

Numim construcție din cărămidă 2 casa identificată la limita săpăturii dinspre Piața Mare, respectiv în spațiul dintre turnul bisericii și clădirea CEC. Din aceasta a fost surprins peretele sudic pe toată lungimea, precum și un segment dintr-o boltă cu axa E-V.

Amenajare semicirculară din cărămidă pe zidul vechi din piatră

Zidul vechi din piatră a fost suprapus de o construcție din cărămidă, având cel puțin o latură semicirculară. Fațada acesteia era articulată din loc în loc (?) de mici pilaștri dreptunghiulari, cu dimensiunile 55 x 15 cm. Pentru aceasta pe latura de sud zidul vechi a fost parțial cămășuit, după cum se poate observa pe profilul de V al săpăturii. Cărămida folosită pentru această amenajare are în principal dimensiunile 25/26,5 x 12/14 x 4,5/6,5 cm.

Turnul bisericii catolice

Turnul bisericii catolice a fost abordat în mai multe puncte, atât în interior cât și în exterior. Săpătura din interior (S 18) a rămas superficială, deoarece după îndepărtarea straturilor de asfalt și beton (+0,10 m) s-a constatat că sub acestea se află direct fundația plină a clădirii, deranjată doar de un set de cabluri electrice. Secțiunea S 15 a fost în schimb adâncită atât cât a permis suprafața accesibilă arheologilor, și de acolo au fost înregistrate câteva date privind caracteristicile tehnice ale turnului.

Turnul are o fundație cu un contur neregulat, realizată din cărămidă și bolovani de piatră. Cea mai frecventă dimensiune de cărămidă folosită este 28 x 14/15 x 5/6 cm. Talpa fundației nu a fost identificată, datorită faptului că săpătura nu s-a putut adânci corespunzător din cauza spațiului foarte îngust disponibil.

Stratigrafia

Cea mai mare parte a secțiunii 15 fiind acoperită de ruine, observațiile noastre stratigrafice au fost destul de limitate.

Stratigrafia în imediata apropiere a zidului ruinat este deosebit de interesantă, și reprezintă foarte probabil un segment care nu a fost deranjat de intervenții moderne. Săpătura s-a oprit la - 2,73 m într-un strat de pământ negru foarte tasat, uscat, amestecat cu rar lut galben, pietriș și urme feroase. Peste acesta urmează un pământ negru lutos foarte curat, cu fragmente ceramice databile în sec. XIII. În partea vestică a săpăturii între cele două se interpun următoarele straturi: un fragment dintr-un pavaj format din piatră mărunță de râu (diametrul 3-5 cm) bătută într-un pământ negru foarte tasat; un lut negru amestecat cu pietre mărunte, nisip și rare fragmente de cărămidă, care are alura unui nivel de călcare, cu o grosime maximă de 0,15 m și o depunere de bolovani cu diametrul de 10-15 cm aruncați într-un strat de pământ nisipos.

Dacă raportăm această stratigrafie la cea din Piața Mare, atunci este puțin probabil ca nivelul de călcare în această zonă să se fi aflat vreodată la - 2,20/-2,48 m. Aceste amenajări pot fi interpretate în 2 feluri: fie ne aflăm într-un șanț, fie aceste straturi au fost realizate pentru asanarea mlaștinii. În stadiul actual al prelucrării materialului, cea mai plauzibilă variantă pare a fi aceea a unui șanț cu fundul amenajat, șanț în care de altfel a și fost construit zidul de incintă. Totuși, răspunsul final la această întrebare este de așteptat după ce stratigrafia din Piața Mică va fi cunoscută (săpături ale MNB Sibiu, vara și toamna anului 2005).

La partea superioară a stratului cu bolovani de piatră, o peliculă de mortar poate fi pusă în relație cu o primă etapă de funcționare a zidului din piatră, după care nivelul a fost crescut prin depunerea stratului 1, un pământ negru cu mult pigment de cărbune și cu materiale ce pot fi de asemenea datate în sec. XIII-XIV. Nivelul de călcare a ajuns astfel în jurul cotei de -0,70 m, unde pare să se fi stabilizat o perioadă mai lungă, dacă ne luăm după tencuiala foarte uzată din partea superioară a ruinei.

Până la nivelul actual de călcare s-au depus o serie de straturi de umplutură, foarte probabil într-o singură etapă, sau oricum într-un interval scurt de timp. Acesta corespunde fără îndoială cu demolarea zidului din piatră și marchează momentul sistematizării Pieței Mici.

Colegiul iezuit (secțiunile 16-17)

Săpătura de pe latura dinspre Piața Mare a colegiului iezuit a avut drept scop cercetarea fundației acestei clădiri, într-o zonă în care elevația prezintă multiple crăpături și fisuri. Au fost realizate 2 secțiuni, S 16 și S 17.

S 16 cu dimensiunile 1,70x2,10 m.

S 17 cu dimensiunile 2x2,10 m.

S 17 a fost trasată la 5,40 m distanță de colțul clădirii, spre vest, iar S 16 la 1,70 m distanță spre vest față de S 17.

Colegiul iezuit are o fundație construită din cărămidă, a cărei parte superioară este decroșată cu aproximativ 0,30 m. Profilul fundației este neregulat, ea evazându-se ușor pe măsură ce se adâncește. Până la -3 m nu s-a ajuns la talpa fundației.

Amenaajările actuale ale Pieței Mari au ajuns la o adâncime de -1,20 m, sau, altfel spus, au o grosime de 0,70 m fără a lua în calcul și grosimea pavajului. Se înțelege de aici că amenaajările originale din partea superioară a Pieței ne rămân necunoscute în acest punct. Săpătura noastră s-a adâncit până la -3 m, iar de la acest nivel au fost executate sonde geologice până la -4,80 m. Stratigrafia astfel parcursă în S 17 a fost următoarea: pământ negru cu fragmente de cărămidă și pietriș; pietriș cu fragmente de cărămidă; pietriș amestecat cu pământ; pământ negru friabil netasat, aproape curat, între -2,28 și -3,50 m; argilă de culoare gălbuie-cenușie cu resturi organice, partea inferioară la -4 m; argilă neagră albăstruie, tasată, cu miros de turbă, partea inferioară la -4,40 m; argilă albăstrui cenușie până la -4,80 m și sub această cotă.

Informații suplimentare online

[Raportul 3501 din cronică.cimec.ro](http://raportul3501.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
